

Kopar između Rima i Venecije, Muzej grada Zagreba, lipanj — rujan 2004.

Tanjuri s bogatom vegetacijom

Najstariji su pokazani materijal novčiči iz 1. stoljeća prvoga tisućljeća, a zastupljene su i fibule, kao i ostali dijelovi tadašnje nošnje. Jedan od vrednijih izložaka malena je skulptura grčkoga mitološkog lika Akteona, koja, iako prekrivena patinom vremena od dvije tisuće godina, odaje snagu pokreta, prodiranje prostora u volumen

Već pomalo tradicionalno gornjogradski Muzej grada Zagreba izložbeni prostor svoga potkrovlja otvara izložbama koje nose arheološki pečat. Najnovija u tom nizu ostvarena je u suradnji s Pokrajinskim muzejom Koper iz Slovenije i predstavlja ovaj grad, kako i ime izložbe govori — *Kopar između Rima i Venecije*, u razdoblju kojem na početku stoji rimsko razdoblje, razdoblje u kojem počinje razvoj grada, a završava vremenom Mletačke republike, u kojem grad Kopar dobiva gotovo sve svoje današnje odlike.

Bogati keramički uzori

Izložba se koncepcijom može podijeliti na izloženi konkretan materijal i slikovni dio, koji zastupaju fotografije, skice i nacrti. Među izloženom građom prevladavaju keramički predmeti, uglavnom različiti vrčevi i šalice, tanjuri i zdjelice, datirani u razdoblje od 6. do 16. stoljeća, među kojima su oni stariji, iz kasnog rimskog vremena, nastali u radionicama južnog Sredozemlja i sjeverne Afrike, što govori o razvijenoj trgovini tog područja s ostatkom Mediterana. Keramici nastaloj u razdoblju kasnoga srednjega vijeka svojstveno je šarenilo boja i uzoraka, te se posebno ističu tanjuri s in-

tenzivno zelenom glazurou ukrašenom bogatim vegetabilnim motivom ocrtanim crnom bojom. Najstariji su pokazani materijal novčiči iz 1. stoljeća prvoga tisućljeća, a zastupljene su i fibule, kao i ostali dijelovi tadašnje nošnje. Jedan od vrednijih izložaka malena je skulptura grčkoga mitološkog lika Akteona, koja iako prekrivena patinom vremena od dvije tisuće godina, odaje snagu pokreta, prodiranje prostora u volumen.

Vrijedne fotografije grada

Osim izloženom građom povijest istarskoga grada predstavljena je i fotografijama, od kojih pozornost privlače one koje prikazuju slikovit grad, njegovu staru gradsku jezgru u kojoj je sačuvan duh kasnoga srednjega vijeka s tipično istarskim uličicama popločanim kamenom, gotičim kamenim palačama s drvenim škurama, iz kojih se otvaraju trgovi kao središta života. Posebna je draž fotografija u njihovoj starosti, čime su se uspeli sačuvati neki momenti i dijelovi grada možda zauvijek izgubljeni naletom moderne civilizacije. Fotografijama su prikazani i arheološki radovi na prostorima grada, kojih je izložba rezultat, radovi na ostacima zakopanima pod slojevima kasnijih stanovnika. Tako je dobivena barem djelomična slika

o tome kako je grad izgledao u doba nastanka na mjestu koje je nekada bilo otok rimskoga imena Formio, i kako se razvijao tijekom dvije tisuće godina duga razdoblja, da bi potkraj srednjega vijeka dobio današnje obrise. Oni su se u velikoj mjeri zadržali i do našeg doba, iako su posljednja desetljeća pokušala narušiti stoljetni izgled grada, koji danas, kao i mnogi gradovi na Jadranu, više i nije otok.

Fotografije, kao i priložene skice rezultata arheoloških istraživanja, upućuju i na neke zanimljive pojedinosti, kao što su skeletni ukopi u prostoru same gradske jezgre, uglavnom djece, iz kasnoantičkog i ranosrednjovjekovnog razdoblja, u blizini ognjišta, što upućuje na poganske rituale koji korijene vuku iz prapovijesnih vremena.

Buduća arheološka istraživanja na ovom prostoru, započeta još u doba humanizma, vjerojatno će otkriti novi niz zanimljivih pojedinosti, jer su gradovi poput Kopra, a puna ih je i naša Istra, Dalmacija, Slavonija i cijela Hrvatska, neiscrpna vrela dobro čuvanih tajni, koja samo čekaju svoje istraživače i izložbe poput ove, koja iako opsegom nevelika i nepretenciozna, pruža kratke trenutke užitka.

Antonija Vranić

